

TABAN

Ayakkabı üst ve alt olmak üzere iki bölümden oluşur. Üst bölüme saya, alt bölüme taban denir. Taban, ayakkabının altına gelen ve yerle temas eden kısımdır. Dış taban, iç taban, ara taban, taban astarı ve ökçeden oluşur.

Ayakkabı tasarımı yaparken modelin tabanla bütünlük kazanması ve birbirini tamamlaması gerekir.

Öncelikle kalıba ve modele uygun taban seçilmelidir. Taban modeli kullanım alanına ve ayakkabı modeline göre değişiklik gösterir.

Tasarımcı kalıp ve ayakkabının modeline uygun olarak dış taban tasarımı yapar.

Modele uygun taban

Ayakkabı tasarımı yaparken modelin tabanla bütünlük kazanması ve birbirini tamamlaması gerekir. Kullanılan kalıbın ölçülerine uygun numaralarda hazır tabanlar da üretilir.

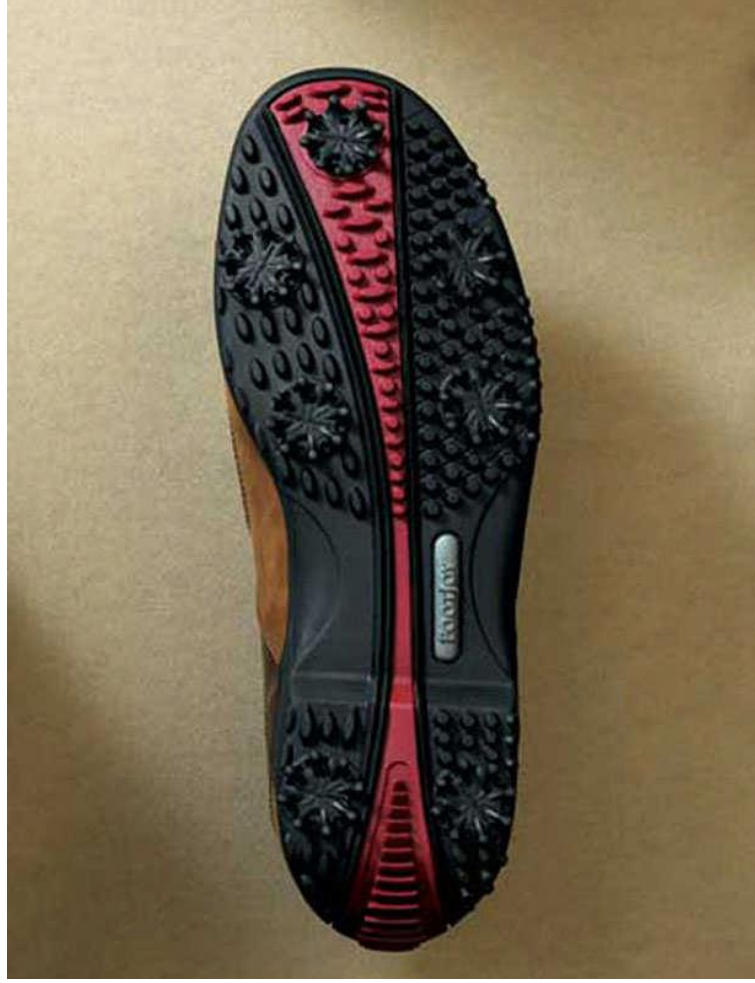
Taban modeli kalıpcıya gönderilir. Tasarlanmış taban modelinin kalıpları “CNC”(bilgisayarlı sayısal denetim) tezgâhlarında imal edilir. Taban ham maddesi kalıplara sıcak olarak enjekte edilerek istenilen kalıp modeli oluşturulur(Jurdan tabanlar hariç)

Kalıp modeline uygun farklı modellerde taban çeşitleri üretilir. İklim'e göre de taban malzemesi değişir. Kışın lastik, yazın kösele taban kullanmak gerekir.

Taban modeli, iklim'e, kullanım alanına ve ayakkabı modeline göre değişiklik gösterdiği için, öncelikle kalıba ve modele uygun taban seçilmelidir. Kalıp ve taban modelleri, sezon modasına paralel olarak değişiklik gösterir.

Desenli kösele tabanlar

Lastik spor ayakkabı tabanı

TABAN ÇEŞİTLERİ

1. Doğal Tabanlar

Kösele: En sağlıklı doğal malzemedir. Kösele büyükbaş hayvan derilerinin bitkisel tabaklama yöntemiyle işlenmesi sonucu elde edilen bir taban malzemesidir. Günümüzde yüksek fiyatından ötürü köselenin yerine, ayakkabı tabanı olarak maliyeti daha düşük olan sentetik taban malzemeleri tercih edilmektedir.

Kösele taban

Kösele tabanlar sağlıklı olmalarına rağmen, düşük aşınma dayanımı ve düşük kayma direnci, suyu kolayca geçirme, yüksek fiyat gibi özelliklerinden dolayı tercih edilmemektedir.

Kauçuk: Doğal kauçuk tabanlar pahalı olmasına rağmen yüksek aşınma dayanımı, yüksek kayma direnci, kimyasallara karşı dayanıklılık gibi üstün özelliklerinden dolayı vazgeçilmez bir taban malzemesidir.

Özellikle ağır hizmet amaçlı asker botların ve teknik hizmet amaçlı güvenlik ayakkabılarının tabanlarında doğal kauçuk kullanılmaktadır.

2. Yapay Tabanlar

Jurdan (neolit): Bir kauçuk türüdür. Kösele fiyatlarının yüksek olması ve de kösele tabanların kolayca aşınmasından ötürü bu malzeme köseleye alternatif olarak kullanılmaktadır. Bu yüzden halk arasında ‘suni kösele’ olarak bilinir. Aşınma dayanımı yüksek olan bu malzemelerin kayma direnci düşük olduğundan yazlık ayakkabılar için tercih edilmektedir.

Zenne ve merdane jordan taban örnekleri

Havuz taban: Tabanın yapışma alanını artırarak, sayaya daha güçlü yapışmasını sağlamak için kullanılır.

Hazır havuz taban

Poliüretan (PU): Poliüretan tabanlarının iç yapıları gözenekli süngerimsi bir yapıdadır. Bu yüzden özgül ağırlıkları oldukça düşüktür. Bu özelliklerinden dolayı kalın yapılı veya dolgulu tabanlarda rahatlıkla kullanılabilir. Poliüretan

tabanlar hafif olmalarının yanı sıra yüksek kayma dirençlerinden dolayı ayakkabıcılıkta çokça kullanılmaktadır.

Plastik taban

PVC: Yaklaşık 170–180°C civarında eriyen PVC çokça kullanım alanı olan bir plastik türüdür. Ayakkabı taban malzemesi olarak büyük oranda kullanılmakta olan PVC diğer taban malzemelerine göre oldukça ucuzdur.

PVC tabanlar sert ve kırılğan oluşlarından dolayı ve de düşük kayma direnci özelliğinden dolayı kışlık ayakkabılarda tercih edilmemektedir. Düşük maliyetleri nedeniyle yazlık olarak kullanılacak ucuz ayakkabı yapımında çokça tercih edilmektedir.

EVA: Ayakkabıcılıkta EVA diye bilinen bu malzemenin tam adı Etilen Vinil Asetat'tır. Kauçuksu hafif bir plastik türüdür. Bu malzemenin içyapısı gözenekli süngerimsi bir özelliktedir.

En üstün özelliği düşük yoğunluğu olan bu malzemelerin aşınma direnci düşük olduğundan kullanım alanları oldukça sınırlıdır. Genellikle terlik üreticileri bu malzemeyi taban yapımında kullanmaktadır.

EVA Tabanlar

TPR: Doğal kauçuğun pahalı olmasından ve de mekaniksel özelliklerinin zayıf olmasından ötürü bazı kimyasal maddelerle karıştırılarak yapay kauçuk türleri elde edilmektedir. Tabanlardan istenen özelliklere göre bu malzemeler kullanılarak taban üretimi yapılmaktadır.

Poliüretan tabanların ve EVA tabanların iç yapıları gözenekli süngerimsi bir şekildedir. Çizim yaparken B serisi kalemler kullanılarak hafif ve yumuşak etki verilebilir.

Genellikle PVC ve termoplastik tabanlar birbirlerine benzeyen malzemelerdir. PVC ve kauçuk tabanlar diğer tabanlara göre daha ağırdır. Poliüretan tabanlar diğerlerine göre daha hafiftir. EVA tabanlar ise en hafif tabanlardır. Çizim yaparken bu yumuşak veya sert etkileri H, HB ve B serisinden kalemlerle vermek gerekir.

Yapay taban örnekleri

Dolgu Topuklu Ayakkabı Örnekleri